

ВИСНОВОК

**наукового керівника – професора кафедри публічного та приватного права
Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля,
доктора юридичних наук, професора Щербини Віктора Івановича
на дисертаційну роботу Циганенка Сергія Валерійовича на тему: «Захист
трудових прав творчих працівників», подану на здобуття ступеня доктора
філософії за спеціальністю 081 – Право**

Циганенко Сергій Валерійович з вересня 2022 року навчається в аспірантурі Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Тема його дисертаційного дослідження – «Захист трудових прав творчих працівників» – була затверджена рішенням Вченої ради «Захист трудових прав творчих працівників».

Протягом періоду навчання здобувач активно працював над реалізацією освітньої та наукової складових програми підготовки доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Циганенко С. В. виконав освітньо-наукову програму підготовки докторів філософії за спеціальністю 081 «Право» в повному обсязі, зокрема опанував нормативні навчальні дисципліни, успішно склав іспити, пройшов усі форми контролю та отримав належну кількість кредитів Європейської кредитно-трансферної системи. Крім того, здобувач успішно пройшов асистентську педагогічну практику та набув досвіду викладання профільних дисциплін.

Під час роботи над дисертаційним дослідженням Циганенко С. В. виявив наукову зрілість, вміння аналітично мислити, самостійно формулювати висновки і пропозиції. Дисертаційне дослідження Циганенка Сергія Валерійовича є самостійною завершеною науковою працею, у якій комплексно та ґрунтовно досліджено теоретико-методологічні й організаційно-правові засади захисту

трудових прав творчих працівників, визначено правову природу та зміст права творчого працівника на захист, розкрито систему його трудових прав, принципів, юридичних гарантій, форм, способів і засобів захисту. Автором проаналізовано основні фактори порушення трудових прав творчих працівників, сучасний стан їх нормативно-правового захисту в Україні та зарубіжних державах, а також запропоновано науково обгрунтовані напрями вдосконалення трудового законодавства з урахуванням міжнародних і європейських стандартів та специфіки творчої праці.

Актуальність теми дисертації Циганенка Сергія Валерійовича обумовлена сучасними викликами, що постають у сфері праці та зайнятості творчих працівників, зокрема поширенням нестандартних і проєктних форм зайнятості, фіктивної самозайнятості, цифровізацією творчої діяльності, розвитком штучного інтелекту та недостатністю спеціальних трудових і соціальних гарантій. Забезпечення належного захисту трудових прав творчих працівників є важливою передумовою реалізації свободи праці й творчості, збереження професійної автономії, стабільності зайнятості та належного рівня соціального забезпечення цієї категорії працівників. Особливого значення в цьому процесі набуває формування цілісної системи юридичних гарантій, форм, способів і засобів захисту, здатної враховувати специфіку творчої праці та забезпечувати ефективне поновлення порушених прав, запобігання їх порушенню й належну правову захищеність творчих працівників.

З огляду на стратегічний курс України на європейську інтеграцію, особливого значення набуває гармонізація національного трудового законодавства з міжнародними та європейськими стандартами захисту трудових і соціальних прав творчих працівників. Досвід держав - членів Європейського Союзу свідчить про необхідність поєднання загальних трудових гарантій зі спеціальними правовими, організаційними та соціально-страховими механізмами, які враховують

нестабільність творчої зайнятості, нерегулярність доходів, проєктний характер праці та підвищену соціальну вразливість творчих працівників. Дослідження Циганенка С. В. робить вагомий внесок у наукове обґрунтування доцільності адаптації українського трудового законодавства до відповідних стандартів та формування цілісної національної моделі захисту трудових прав творчих працівників.

Удосконалення правового регулювання захисту трудових прав творчих працівників має важливе практичне значення для забезпечення їх належної правової та соціальної захищеності, підвищення стабільності творчої зайнятості, розвитку ефективних юрисдикційних і неюрисдикційних механізмів захисту, а також створення сприятливих умов для реалізації свободи праці й творчості. Формування цілісної системи спеціальних трудових гарантій сприятиме запобіганню неформальній зайнятості та фіктивній самозайнятості, посиленню колективного представництва, забезпеченню справедливої винагороди й належного соціального захисту творчих працівників. Обрана тема є своєчасною, суспільно значущою та повною мірою відповідає сучасним потребам розвитку трудового законодавства України, культурної сфери та креативних індустрій.

Методологічною основою дисертації стали сучасні загальні та спеціальні методи наукового пізнання. Враховуючи об'єкт та предмет дослідження, та на основі поставленої мети і завдань, в ході здійснення дослідження було використано широкий спектр загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, зокрема, діалектичний метод, метод аналізу і синтезу, метод класифікації, системно-функціональний метод, порівняльно-правовий метод та інші.

Теоретичною базою дослідження стали наукові праці українських вчених у галузі теорії права, трудового права та інших галузей права. Нормативною основою дисертаційного дослідження став масив актів вітчизняного законодавства та міжнародно-правових актів.

У процесі дослідження автором запропоновано низку нових наукових підходів: концептуалізовано систему актуальних факторів порушення трудових прав творчих працівників, серед яких виокремлено прекаризацію трудових відносин, поширення неформальної зайнятості та фіктивної самозайнятості, послаблення колективного захисту, цифровізацію праці, розвиток штучного інтелекту та дискримінаційні прояви у сфері творчої зайнятості. Удосконалено розуміння права творчого працівника на захист як нормативно регламентованої та інституційно забезпеченої можливості застосовувати юрисдикційні й неюрисдикційні механізми не лише після порушення трудового права, а й за наявності реальної загрози такого порушення. Автором також систематизовано юридичні гарантії, принципи, форми, способи та засоби захисту трудових прав творчих працівників. У дисертації обґрунтовано необхідність комплексного вдосконалення законодавства шляхом розроблення Концепції охорони та захисту трудових прав творчих працівників, доповнення КЗпП України спеціальною главою «Праця творчих працівників» та створення Фонду соціального забезпечення творчих працівників, що сприятиме формуванню цілісної моделі їх трудового і соціального захисту.

У процесі виконання дисертаційного дослідження Циганенко С.В. продемонстрував належний рівень наукової підготовки, глибоке розуміння предмету дослідження, володіння методологією юридичного аналізу. Робота виконана на високому теоретичному рівні, містить елементи наукової новизни, має належну практичну значущість, що підтверджується апробацією результатів у наукових публікаціях, виступах на конференціях та підготовленими рекомендаціями.

Дисертаційна робота Циганенка С.В. вирізняється належним рівнем наукової новизни, широкою теоретичною та практичною значущістю. Результати дослідження опубліковані у наукових працях аспіранта, апробовані у доповідях на

конференціях та круглих столах. Автор продемонстрував глибоке знання трудового та інших галузей права, здатність до критичного аналізу правових явищ та формулювання власних наукових висновків і пропозицій.

Дисертація Циганенка Сергія Валерійовича на тему: «Захист трудових прав творчих працівників» є самостійним та завершеним науковим дослідженням, виконаним автором особисто.

Зміст дисертації повністю відповідає її темі, структура логічна, обґрунтованість висновків підтверджена глибоким аналізом наукових джерел, законодавства та практики його застосування. Робота відповідає вимогам, передбаченим Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії». Автор дотримався принципів академічної доброчесності, а його індивідуальний план наукової роботи та навчальний план аспіранта виконано в повному обсязі.

Ураховуючи викладене, вважаю, що дисертація Циганенка Сергія Валерійовича заслуговує на схвалення та може бути рекомендованою до захисту у спеціалізованій разовій вченій раді.

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК:

**доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри публічного та
приватного права СНУ ім. В. Даля**

Віктор ЩЕРБИНА

Підпис засвідчую

Начальник відділу кадрів

СНУ ім. В. Даля

Ольга КУРТОВА